

ועדת רבינוביץ – הרפורמה במס

יולי 2002

28 ביולי 2002

א.ג.נ.,

אנו מתכבדים להגיש בזאת ידיעון מס' 202/2002.

ביום 12 ביוני 2002 פורסמו "המלצות הוועדה לרפורמה במס" (להלן - "ההמלצות").
 ביום 24 ביולי 2002 התקבל בכנסת "חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 132),
 התשס"ב-2002 (להלן - "התיקון").

התיקון מתייחס לנושאים הבאים:

- (א) הפחתת נטל המס הישיר על הכנסות מיגיעה אישית.
- (ב) מיסוי שוק ההון וחסכונות.
- (ג) 990
- (ד) ביטול פטורים ושיעורי מס מופחתים.
- (ה) עידוד יזמות עסקית וטכנולוגית.

בידיעון זה מפורטים עיקרי התיקון.

חלק מההמלצות וכן חלק מהתיקון מחייבים תיקון תקנות אותן הוסמך שר האוצר להתקין, לפיכך כניסתן לתוקף מותנה בתיקון התקנות. עם זאת, כדי לתת תמונה מלאה עד כמה שאפשר, נתייחס לנושאים אלו כפי שנקבע לגביהם בהמלצות.

נדגיש, מדובר בתיקון רחב המשנה באופן מהותי חלק מכללי המס הקיימים כיום. שלטונות המס טרם נתנו את דעתם בנוגע לפרשנות המקובלת עליהם לגבי הוראות התיקון, וסביר להניח כי התיקון יעורר מחלוקות ופרשנויות שונות. לפיכך, יש לשקול היטב טרם קבלת החלטה על פעולה המושפעת מהוראות התיקון, ואנו ממליצים לקבל בעניין זה יעוץ מתאים קודם לביצוע הפעולה.

בכבוד רב,

סומך חייקין

ידיעון זה נועד למסירת מידע בלבד ואין לראות בתכנון מתן ייעוץ או מתן חוות דעת.

תוכן ענייניםעמוד

1	א. הפחתת נטל המס הישיר על הכנסות מיגיעה אישית
2	ב. מיסוי שוק ההון וחסכונות
12	ג. מיסוי הכנסות מחוץ לישראל
20	ד. ביטול פטורים ושיעורי מס מופחתים
25	ה. שונות

א. הפחתת נטל המס הישיר על הכנסות מיגיעה אישית

על פי התיקון ירווחו מדרגות המס ויפחתו שיעורי המס הישיר על הכנסות מיגיעה אישית, בעיקר אצל שכבות הביניים. בקביעת שיעורי המס ומדרגות המס קיימת התחשבות בסך המס הישיר המשולם על ההכנסה, כולל ביטוח לאומי ומס בריאות. הקלות אלו יבוצעו באופן הדרגתי החל משנת 2003 ועד לשנת 2008.

שיעורי המס הישיר הכולל בעקבות התיקון

שיעורי מס ישיר (באחוזים)							מדרגות מס (בש"ח לחודש)
2008	2007	2006	2005	2004	*2003	*2002	
15.76	15.76	15.76	15.76	15.76	15.76	15.76	מ-0 ל-1,970
22.76	24.76	24.76	24.76	24.76	24.76	25.76	מ-1,971 ל-3,482
26.70	28.70	28.70	28.70	28.70	28.70	29.70	מ-3,483 ל-3,950
35.70	35.70	35.70	35.70	35.70	35.70	39.70	מ-3,951 ל-4,900
35.70	35.70	35.70	36.70	37.70	37.70	39.70	מ-4,901 ל-10,400
35.70	35.70	35.70	36.70	37.70	37.70	54.70	מ-10,401 ל-10,590
43.70	46.70	49.70	50.70	54.70	54.70	54.70	מ-10,591 ל-18,840
46.70	48.70	54.70	56.70	59.70	59.70	59.70	מ-18,841 ל-30,000
48.70	48.70	54.70	56.70	59.70	59.70	59.70	מ-30,001 ל-34,820
49.00	49.00	50.00	50.00	50.00	*59.70	*59.70	מעל 34,821

* במסגרת תוכנית החירום הכלכלית בוטלה התקרה לתשלום ביטוח לאומי, לתקופה מיום 1 ביולי 2002 ועד ליום 31 בדצמבר 2003.

ב. מיסוי שוק ההון וחשכונות

כללי

יוטל מס בשיעור מוגבל על נכסים סחירים בארץ ובחו"ל, בגין רווח הון, דיבידנד, ריבית ודמי ניכיון. כמו כן, יוטל מס בשיעור מוגבל על ריבית מפיקדונות ותוכניות חיסכון.

חשוב לציין - לא יחול שינוי לגבי נישומים שהכנסותיהם בשוק ההון הן הכנסות עסקיות ולגבי נישומים שחלות עליהם הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים, אשר משלמים גם היום מס על רווחים בשוק ההון, אלא בעניינים ספציפיים בלבד.

בנוגע לנכסי הון שאינם סחירים, כולל מניות, יופחת שיעור המס הריאלי ל- 25%, לכלל הנישומים (ראה פרק ה', להלן).

שיעורי המס

על רווח הון ריאלי, ממכירת ניירות ערך ומעסקה עתידית, הנסחרים בבורסה בת"א או בשוק מוסדר, בידי יחיד וחברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה, יוטל מס בשיעור 15%.

על רווח הון נומינלי, ממכירת ניירות ערך ששיעורם הנקוב אינו צמוד או מילווה קצר מועד, בידי יחיד וחברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה, יחול מס בשיעור 10%.

במידה שתדרשנה הוצאות מימון בניכוי, שיעור המס על רווח ההון הריאלי יהיה 25%, בידי יחיד וחברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה.

על ריבית ריאלית שתשולם ליחידים, בגין אג"ח, תכנית חיסכון ופיקדון, הצמודים למדד (או למט"ח), יוטל מס בשיעור 15%.

על ריבית נומינלית שתשולם ליחידים, בגין אג"ח, מק"מ, תכנית חיסכון ופיקדון, שאינם צמודים למדד או למט"ח, יוטל מס בשיעור 10%.

על דיבידנד מני"ע, בארץ ובחו"ל, יחול מס בשיעור 25%.

על ריבית שתשולם לחברות, לרבות חברות שאינן נישומות לפי חוק התיאומים, לא יחולו שיעורי המס המופחתים, לגביהן יחול שיעור מס חברות רגיל של 36%.

על ניירות ערך זרים שיירכשו עד לתום שנת 2006 ימשיך לחול הדין הקיים, משמע, חיוב רווח ההון, הריבית והדיבידנד במס בשיעור של 35%.

על ניירות ערך זרים, אשר יוגדרו ככאלו בתקנות שיוציא שר האוצר, שיירכשו משנת 2007 יחולו שיעורי המס שיחולו באותה עת על ניירות ערך ישראלים, דומים.

במכירת נייר ערך זר בשנת 2007 ואילך, אשר נרכש לפני 1.1.2007, יחול חיוב במס רווח הון לפי יחס התקופות. על רווח ההון הריאלי כשהוא מוכפל ביחס שבין התקופה שמיום הרכישה עד ליום 1.1.2007 ומחולק בכלל התקופה שמיום הרכישה ועד ליום המכירה, ישולם מס בשיעור של 35%, ועל יתרת רווח ההון הריאלי ישולם מס בשיעור 15%.

עד להתקנת תקנות ע"י שר האוצר, לעניין הגדרת "ניירות ערך זרים" ימשיכו לחול ההגדרות הקיימות כיום לעיין זה.

עקרונות חישוב המס

ככלל המס יחושב על רווח ההון הריאלי ועל הריבית הריאלית מהמועד הקובע ואילך. החישוב על בסיס ריאלי יהיה בהצמדה למדד המחירים לצרכן, או למטבע חוץ, לפי אופי הנייר, בהתאם לקנות שיקבע שר האוצר.

יחד עם זאת על מכשירים שהתשואה עליהם נומינלית, יוטל מס בשיעור 10%, על רווח ההון והריבית הנומינלית.

עלות נכס שנרכש לפני המועד הקובע תיקבע בהתאם לשווי בשלושת ימי המסחר שקדמו ליום הקובע, ואולם, ניתן יהיה לדרוש כי תובא בחשבון העלות בפועל, כשהיא מתואמת ליום הקובע, במידה שהיא גבוהה מהשווי בשלושת ימי המסחר שקדמו ליום הקובע.

הפסד שייווצר בגין התחשבות בעלות המקורית, כאמור, לא ניתן לקיזוז כנגד רווחים מניירות ערך אחרים.

ממתי יחולו השינויים

"המועד הקובע" נקבע ליום 1 בינואר 2003.

על רווח הון ממכירת ניירות ערך סחירים בבורסה בת"א, יחול חיוב במס החל מהמועד הקובע.

על רווח הון ממכירת אג"ח שהונפקו החל ב- 8 במאי 2000, וממכירת מק"מ ונייר ערך מסחרי, יחול חיוב במס החל מיום 1 בינואר 2004. לגבי אגרות חוב שהונפקו לפני 8 במאי 2000 לא ישונה משטר המס, וימשיך לחול הפטור מרווח הון.

ריבית על אג"ח שהונפקו החל ב- 8 במאי 2000, תחויב בשיעורים החדשים (15% או 10%) בגין ריבית שתיצבר החל מהמועד הקובע. לא ישונה משטר המס לגבי ריבית על אג"ח שהונפקו עד 5 במאי 2000 ועל ריבית שתשולם בגינם ימשיך לחול מס בשיעור של 35%.

ריבית על מק"מ שהונפק החל ב- 8 במאי 2000, תחויב בשיעורים החדשים (10%) בגין ריבית שתיצבר החל מיום 1.1.2004.

על פיקדונות ותכניות חסכון, שהופקדו החל ב- 8 במאי 2000, יחול מס על ריבית שתשולם החל ממועד פרסום הדו"ח (12 ביוני 2002) ותיצבר החל במועד הקובע. ריבית על פיקדונות ותכניות שהופקדו לפני 8 במאי 2000 לא תחויב במס עד לתחנת היציאה הקרובה (שניתן לנצלה ללא הרעה בתנאי הפיקדון).

ניכוי הוצאות

עמלות רכישה – יתווספו לעלות הרכישה ויתואמו איתה.

עמלות מכירה – יופחתו משווי המכירה.

הוצאות ניהול תיק ודמי משמורת – ינוכו ממחיר המכירה בסכומן הנומינלי, ללא שיערוך (לאחר קביעת כללים בנושא זה).

הוראות אלו נקבעו בהמלצות ובמידה ויוחלט לאמצן יקבעו תקנות בהתאם.

קיזוז הפסדים

קיזוז ההפסדים ייעשה בשיטת "זיכויים"

היות ונקבעו שיעורי מס שונים לרווח הון מניירות ערך, 15% ו-10%, הוחלט שלא לאפשר קיזוז של "הפסד כנגד רווח". במקום זאת יעשה קיזוז של "מס על הפסד כנגד מס על רווח", משמע, בעת מכירת נייר ערך בהפסד הון יחושב "זיכוי מס" בגין אותו הפסד. את זיכוי המס ניתן יהיה לקזז כנגד המס המחושב מנייר ערך שנמכר ברווח.

- על הפסד הון מנייר ערך החייב במס בשיעור של 10% ינתן זיכוי מס בסכום של 10% מהפסד ההון.
- על הפסד הון ממכירת נייר ערך החייב במס בשיעור של 15% ינתן זיכוי מס בסכום של 15% מהפסד ההון.

הקיזוז ייעשה בהתאם להוראות סעיף 92 לפקודה. הפסד שלא קוזז יועבר לשנים הבאות בערכו הנומינלי.

סעיף 92 קובע כיום מגבלה לפיה הפסד הון שלא קוזז בתוך 7 שנים מהשנה בה נוצר, הולך לאיבוד. מגבלה זו לקיזוז ההפסד בתוך 7 שנים - תבוטל – וזאת לגבי הפסדי הון שנוצרו החל משנת 1996 ואילך.

עד תום שנת 2006 יהיו "שני סלי קיזוז":

סל אחד - ניירות ערך הנסחרים בבורסה בת"א.

סל שני - ניירות ערך הנסחרים בבורסה בחו"ל.

לא יינתן קיזוז של ניירות ערך הנסחרים בבורסה בת"א כנגד ניירות ערך הנסחרים בבורסה בחו"ל.

הפסד מניירות ערך הנסחרים בבורסה בת"א שנוצר לפני המועד הקובע לא יותר בקיזוז.

"עודף זיכוי" שלא נוצל יועבר לשנים הבאות, בערכים נומינליים.

החל משנת 2007:

כל ניירות הערך יהיו "סל מיסוי אחד", משמע, יתאפשר קיזוז הדדי של: ניירות ערך ישראליים, ניירות ערך זרים, וכן, ריבית ודיבידנד מניירות ערך כאמור.

בחירה שלא לקזז רווח הון וריבית כנגד הכנסה מעסק

פקודת מס הכנסה קובעת כי הפסד שוטף מעסק ניתן לקיזוז כנגד כל מקור הכנסה, לרבות רווחי הון ודיבידנד משוק ההון. בנוסף, נקבע כי הפסד עסקי שלא ניתן לקזזו כאמור יועבר לשנים הבאות, לקיזוז כנגד הכנסה מעסק או מרווח הון בעסק.

היות והכנסות משוק ההון חייבות בשיעור מס מוגבל, נקבע בתיקון כי לנישום תהיה אפשרות בחירה שלא לקזז את ההפסד העסקי כנגד רווחים משוק ההון.

פטורים

בעלי הכנסות נמוכות וגימלאים

בעלי הכנסות נמוכות יקבלו ניכוי של עד 5000 ₪ לשנה כנגד ריבית מפיקדונות ותכניות חסכון.

תא משפחתי שבו אחד מבני הזוג עבר את גיל 65, ובמועד הקובע עבר את גיל 55, יקבל ניכוי של 4000 ₪, כנגד ריבית מפיקדונות ותכניות חסכון.
תא משפחתי שבו שני בני הזוג עברו את גיל 65, ובמועד הקובע מלאו להם 55, יקבל ניכוי של 6000 ₪, כנגד ריבית מפיקדונות ותכניות חסכון.

תושבי חוץ

נקבע כי תושב חוץ יהיה פטור ממס על רווחי הון במכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה.

מוסד ציבורי

"מוסד ציבורי" ימשיך ליהנות מפטור ממס לגבי: רווח הון, ריבית ודיבידנד.

קופות גמל

"קופת גמל" תמשיך ליהנות מפטור ממס, למעט רווחים מניירות ערך זרים.

לגבי ניירות ערך זרים שיירכשו עד תום שנת 2005 ימשיך לחול הדין הקיים. על ניירות ערך זרים שיירכשו החל משנת 2006 יהיה רווח ההון מהם פטור ממס.

ניכוי במקור והגשת דוח מקוצר

גביית המס תיעשה בדרך של ניכוי מס במקור מרווח ההון הריאלי או מהריבית (ולא מהתמורה).

הניכוי במקור יהיה בהתאם לשיעור המס שנקבע, משמע, 15% מהרווח הריאלי או 10% מהרווח הנומינלי.

כהוראת מעבר, עד לתום שנת 2003 או עד להתקנת תכנה מתאימה אצל מנהלי התיקים (לפי המוקדם), יבוצע ניכוי במקור בשיעור של 0.5% מהתמורה בחודשים ינואר עד יוני 2003 ו- 1% מהתמורה בחודשים יולי עד דצמבר 2003.

הכנסות בשוק ההון לא תחייבנה כשלעצמן הגשת דו"ח מס.

נישום יהיה זכאי להגיש דו"ח מקוצר על הכנסות פיננסיות, אם שילם מס ביתר, ובדוח זה לבצע קיזוז הפסדים שלא בוצע על ידי מנהל התיק.

נישום החייב ממילא בהגשת דו"ח שנתי יצרף לדוח השנתי את הדוח המקוצר.

ההוראות בנושאים שלעיל לא נקבעו בחוק ונראה כי יקבעו בתקנות שיתקין שר האוצר.

קרנות נאמנות

החל מהמועד הקובע יסווגו הקרנות לשלושה סוגים: "קרן נאמנות חייבת", "קרן נאמנות פטורה" וקרן נאמנות מעורבת".

קרן נאמנות "חייבת"

קרן זו מיועדת בעיקר ליחידים, המבקשים לפעול בשוק ההון באמצעות קרן נאמנות.

קרן כאמור תחויב במס בהתאם לשיעורים שנקבעו לכל נייר ערך, בידי יחיד.

פדיון היחידה וחלוקת רווחים יהיו פטורים ממס בידי מחזיק שהוא יחיד, רשות מקומית, מפעל הפיס, קופת גמל ומוסד ציבורי.

בעל היחידה לא יהיה זכאי לקבל זיכוי בגין המס ששילמה הקרן ולא יהיה זכאי לקזז הפסד שנוצר לו מפדיון היחידה.

נישום שחלות עליו הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים – ימשיך לחול עליו הדין הקיים והוא יהיה חייב במס "רגיל" בפדיון היחידה ובחלוקת רווחים.

קרן נאמנות "פטורה"

קרן זו מיועדת בעיקר לגופים פטורים (כגון קופות גמל), וכן, לחברות ויחידים החייבים ביישום הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים. לגבי האחרונים, ימשיך לחול חיוב במס בעת חלוקת רווחי הקרן או פדיונה, ורכישת יחידות בקרן פטורה תמנע חיוב כפול במס (בידי המחזיק ובידי הקרן).

הקרן תהיה פטורה ממס על הכנסותיה מני"ע סחירים – רווח הון, ריבית ודיבידנד.

חלוקת רווחים לבעל יחידה שהוא יחיד, חייבת במס בשיעור של 25%.

רווח הון ריאלי ממכירה או מפדיון, יהיו חייבים במס בשיעור של 25%, בידי בעל יחידה שהוא יחיד ובידי חברה שהוראות חוק התיאומים בשל אינפלציה אינן חלות עליה.

הפסד הון ממכירה או מפדיון היחידה ניתנים לקיזוז.

קרן נאמנות "מעורבת"

הקרן תהיה פטורה ממס על הכנסותיה, אולם, על הכנסתה מדיבידנד יוטל מס בשיעור של 12%, על רווח הון ריאלי מניירות ערך זרים שנרכשו ונמכרו לפני שנת 2007 יוטל מס בשיעור 24%, על דיבידנד המשולם על ניירות ערך זרים עד לתום שנת 2006 יוטל מס בשיעור 24%.

חלוקת רווחים לבעל יחידה, חייבת במס בשיעור של 15%.

רווח הון ריאלי ממכירה או מפדיון, יהיו חייבים במס בשיעור של 15%, בידי בעל יחידה שהוא יחיד ובידי חברה שהוראות חוק התיאומים בשל אינפלציה אינן חלות עליה.

הפסד הון ממכירה או מפדיון היחידה ניתנים לקיזוז.

הוראות כלליות

שר האוצר רשאי לקבוע לעניין קרן נאמנות ובעל יחידה הוראות בדבר:

1. הדרך לחישוב רווח ההון, לרבות קביעת המחיר המקורי ויום הרכישה.
2. לגבי כלל בעלי היחידות או לגבי בעלי יחידות מסוימים, מקרים שבהם יראו יחידה בקרן נאמנות פטורה או בקרן נאמנות מעורבת כנמכרת וכנרכשת מחדש.
3. ניכוי מס במקור, וכן, התרת הוצאות ואופן ייחוסן.

רווח הון ממכירה או מפדיון של יחידה בקרן נאמנות פטורה או בקרן נאמנות מעורבת שיום רכישתה לפני שנת 2006, וכן רווחים שחולקו מקרן כאמור, אשר למעלה מ- 25% משוויין הממוצע של השקעותיה בשנת המס הם מניירות ערך זרים, חייבים במס בשיעור של 35%, בידי יחיד, חברה וקופת גמל.

יחידה בקרן נאמנות פטורה או בקרן נאמנות מעורבת, אשר הוחזקה ע"י נישום שחלות עליו הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים, תיחשב כנמכרת ונרכשת מחדש ביום האחרון של שנת המס השנייה שלאחר שנת המס שבה נרכשה. במידה והיחידה הוחזקה בידי "מוסד כספיי" שחלות עליו הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים יראו את היחידה כנמכרת ונרכשת מחדש ביום האחרון של שנת המס שבה נרכשה היחידה.

הוראות מעבר

ביום 1 בינואר 2003 תהפוך כל קרן נאמנות אשר יחידותיה הוצעו לציבור לפני 1 בינואר 2003 לקרן נאמנות "חייבת" אלא אם כן הודיעה לנציב עד 30 ימים לפני 1 בינואר 2003 על רצונה להיחשב קרן נאמנות פטורה או קרן נאמנות מעורבת. בהקשר זה, נקבעו הוראות מעבר לעניין המחיר המקורי של היחידה בידי המחזיק ולעניין האפשרות של פיצול הקרן לקרנות מסוגים שונים.

קופות גמל, קרנות השתלמות ותכניות לביטוח חיים

קופות גמל לתגמולים – על ריבית ורווחים שקיבל יחיד מקופת גמל לתגמולים, שנצברו על הפקדות שנעשו לאחר 1 בינואר 2003, יחול חיוב במס בשיעור של 15%. על ריבית ורווחים שנצברו על הפקדות עד לסך 18,400 ₪ לשנה יחול פטור ממס, וזאת בתנאי שתקופת החיסכון בקופת הגמל לא פחתה מ- 15 שנה ובתנאי שהחסכונות נמשכו מהקופה רק לאחר שהיחיד הגיע לגיל פרישה (65 שנים), או בפטירה של היחיד. במידה והחיסכון בקופה החל לאחר גיל פרישה יחול הפטור האמור לאחר חלוף 5 שנים או בפטירה של היחיד.

קרנות השתלמות – על ריבית ורווחים שקיבל יחיד מקרן השתלמות, שנצברו על הפקדות שנעשו לאחר 1 בינואר 2003, יחול חיוב במס בשיעור של 15%. על הפקדות מעביד עד גובה הסכום או השיעור שבעת ההפקדה לקרן לא רואים אותו כהכנסת עבודה לפי סעיף 3(ה) לפקודה, יחול פטור ממס. על הפקדות העובד יחול פטור ממס בשיעור של שליש מהסכום ששילם המעביד, בגין השיעור הקבוע בסעיף 3(ה) לפקודה. לגבי הפקדות עצמאי יחול פטור במס על הפקדות עד 7% מסכום התקרה שבסעיף 17(א5) לפקודה.

תכניות לביטוח חיים - אם התכנית אושרה כקופת גמל – יהיה דינה כדין קופת גמל. אם התכנית לא אושרה כקופת גמל – דין מרכיב החסכון בתכנית, יהיה כדין תכנית חסכון.

עסקה עתידית, מכירה בחסר, ועסקת גידור

הוראות בנוגע לאופן המיסוי של עסקה עתידית, מכירה בחסר, ועסקת גידור נקבעו בהמלצות בלבד. בתיקון הוסמך שר האוצר לקבוע את אופן המיסוי של מכשירים אלו אולם תקנות כאמור טרם פורסמו.

לא ניתן להעריך מהו אופן המיסוי שיקבע בתקנות, יחד עם זאת, אנו מוצאים לנכון להביא בפניכם את המלצות הוועדה בנושאים אלו:

פעילות של יחיד – פעילות של יחיד ב"מכשירים נגזרים" תחשב כעסקה הונית החייבת במס בשיעור של 15%. לעניין זה, "מכשירים נגזרים" כוללים – מכשירים נסחרים, ללא קשר לזהות נכס הבסיס, וכן, מכשירים שאינם נסחרים ובלבד שנכס הבסיס סחיר.

פעילות של נישום שחל עליו סעיף 6 לחוק התיאומים – פעילות של נישום כאמור ב"מכשירים נגזרים", כאשר נכס הבסיס הוא - ריבית, מט"ח, וכו' – בין אם המכשיר סחיר ובין אם לאו, יחול עליו חיוב במס פירוטי לפי סעיף 12(1) לפקודה.

פעילות של נישום שחל עליו סעיף 6 לחוק התיאומים – פעילות של נישום כאמור ב"מכשירים נגזרים", כאשר נכס הבסיס הוא – נייר ערך – בין אם המכשיר סחיר ובין אם לאו, יחול עליו חיוב במס רווחי הון. כאשר מדובר בנייר סחיר יחול חיוב לפי סעיף 6 לחוק התיאומים, וכאשר מדובר בנייר ערך שאינו סחיר יחול חיוב במס של 25%.

עסקת גידור ועסקה בחסר – שר האוצר הוסמך לקבוע כללים לעניין אופי ההכנסה, פירוטי או הוני, ואת אופן חישוב הרווח בעסקה עתידית שהיא עסקה בחסר, עסקת גידור או עסקת השאלה.

מניעת תכנוני מס

כל ריבית מחוץ לשוק ההון – לרבות ריבית על אג"ח לא סחירות - תמוסה לפי הדין הקיים כיום. קביעה זו נועדה למנוע הסתה של הכנסות החייבות במס רגיל לכיוון הכנסות שלגביהן חל שיעור מס מוגבל.

עסקאות בין צדדים קשורים – בתיקון ניתנה לשר האוצר סמכות לקבוע בתקנות הוראות ותנאים לענין מכירות ועסקאות בין קרובים או בין צדדים למכירה או לעסקה שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים, לרבות הוראות לענין קביעת התמורה המחיר המקורי ויום הרכישה.

ג. מיסוי הכנסות מחוץ לישראל

מעבר לשיטת מיסוי פרסונלית

ככלל, חל כיום חיוב במס על הכנסות פירותיות בהתאם לשיטה הטריטוריאלית, משמע, חיוב במס על הכנסות שהופקו, נצמחו או נתקבלו בתחומה הגיאוגרפי של מדינת ישראל.

כלל זה שונה ונקבע חיוב במס על בסיס פרסונלי, באופן שכל מי שהוא "תושב ישראל" יחויב במס לגבי הכנסות שהופקו ונצמחו הן בישראל והן מחוץ לישראל. "תושב חוץ" ימשיך להיות מחויב במס על הכנסה שהופקה או נצמחה בישראל.

שינוי הגדרת יחיד 'תושב ישראל' והגדרת חבר בני אדם 'תושב ישראל'

יחיד 'תושב ישראל' – המבחן להיותו של יחיד "תושב ישראל" יהיה מבחן 'מרכז החיים' אשר יביא בחשבון את מכלול הקשרים לישראל (לרבות הקשרים המשפחתיים, הכלכליים והחברתיים).

כמו כן, נקבעה חזקה (הניתנת לסתירה) לפיה מי ששהה בשנת המס 183 ימים לפחות, חזקה עליו שמרכז חייו בשנת המס הוא בישראל. בנוסף, מי ששהה בשנת המס לפחות 30 ימים בישראל וסך שהותו בישראל בשנת המס ובשנתיים שקדמו לה 425 ימים או יותר, חזקה עליו שמרכז חייו בשנת המס הוא בישראל.

חבר בני אדם 'תושב ישראל' – חבר בני אדם יחשב תושב ישראל אם התאגד בישראל או אם השליטה על עסקיו וניהולם מופעלים מישראל. במבחן השליטה והניהול מישראל לא חל שינוי.

ביטול עילת "נתקבלה"

כיום קובעת הפקודה אפשרות לחייב הכנסה מחו"ל במס רק משום שזו "נתקבלה" בישראל. לאור שינוי שיטת המס בישראל משיטה גיאוגרפית לשיטה פרסונלית, כאמור לעיל, מתייתר הצורך בחיוב במס מכוח עילה זו.

חיוב במס של הכנסה המופקת באמצעות חברת משלח-יד זרה

כיום הכנסתו של תושב ישראל העוסק בחו"ל באותו משלח-יד בו הוא עוסק בדרך כלל בישראל, חייבת במס בישראל. כדי למנוע מצב בו נישומים שיבקשו לעסוק בחו"ל באותו משלח יד יעקפו את החיוב במס בישראל, בדרך של מתן השירותים בחו"ל באמצעות חברה זרה שיקימו לצורך כך בחו"ל, נקבע כי חברות כאמור יחשבו לחברות תושבות ישראל ויחויבו במס בישראל. בעניין זה תקבע רשימה סגורה של מקצועות אשר לגביהן יחולו ההוראות.

מס הגירה

תושב ישראל שהפך לתושב חוץ, יראו אותו כאילו מכר את נכסיו, לרבות מניות ואופציות שקיבל (לפי סעיף 3(ט) ו-102 לפקודה), ביום שקדם ליום בו הפך להיות תושב חוץ.

התושב יהיה רשאי לשלם את המס באופן מידי, או, לדחות את תשלום המס לעת המכירה בפועל. במידה ובחר לדחות את תשלום המס לעת המכירה בפועל, הרי שחבות המס בעת המכירה תהיה בגובה רווח ההון שחל בעת המימוש, כשהוא מוכפל בתקופת החזקה מיום רכישת הנכס ועד ליום בו חדל להיות תושב ישראל ומחולק בסך כל תקופת החזקה של הנכס. הוראה זו לא תחול לגבי נכסים שבעת מכירתם בפועל יהיו ממילא חייבים במס בידי המוכר.

שיעור המס על הכנסות פסיביות בחו"ל

הכנסות פסיביות בחו"ל יחויבו בשיעורי המס החלים בישראל לגבי הכנסות מאותו סוג. אולם, יחידים שיש להם הכנסות שכירות מנכסי נדל"ן בחו"ל, שאינן הכנסות מעסק יוכלו לבחור בין מסלול של תשלום מס בשיעור 15% בניכוי פחת, אך ללא ניכוי כל הוצאה אחרת וללא זיכוי בגין המס הזר, לבין, מסלול בו ישולם מס לפי שיעור המס השולי, אגב תביעת מלוא ההוצאות וקבלת זיכוי מהמס הזר.

דיווח על נאמנות - בארץ ובחו"ל

תושב ישראל שיצר בשנת המס נאמנות או שקיבל מכספי נאמנות סכום העולה על 100,000 ₪ חייב בדיווח.

מי שהוא הנהנה בכספי הנאמנות, המוטב בהם או הזכאי להם, במישרין או בעקיפין, גם אם אינם חייבים במס בישראל, יהיו חייב בדיווח.

הדיווח יפרט את זהות הנאמן, הנהנה והמוטב, ואם הוא תושב חוץ – גם את מדינת המושב שלו.

חובת דיווח כאמור תחול לגבי שנת המס 2002, גם לגבי מי שבשנת המס 2002 יצר נאמנות או שהוציא מכספי הנאמנות סכום העולה על 100,000 שקלים חדשים.

קיזוז הפסדים בחו"ל, לתושב ישראל

הפסד ממקורות פסיביים בחו"ל - יקוזז רק כנגד הכנסות פסיביות בחו"ל. יתרה שלא קוזזה תועבר לשנים הבאות ותקוזז כאמור. הפסד מדמי שכירות מהשכרת בנין שמקורו בפחת שלא נוכה יותר בקיזוז גם כנגד רווח הון במכירת אותו בנין.

הפסד עסקי בחו"ל - יותר בקיזוז בסדר הבא: כנגד הכנסה עסקית מחו"ל, הכנסה פסיבית מחו"ל. היתרה תועבר לשנים הבאות ותקוזז כנגד הכנסה מעסק בחו"ל, לרבות רווח הון בעסק.

הפסד מעסק בחו"ל שהשליטה עליו וניהולו מופעלים בישראל, שלא ניתן לקיזוז בשנה בה נוצר ההפסד כאמור לעיל - יקוזז, לפי בקשת הנישום, כאילו היה הפסד מעסק בישראל, לרבות בשנים הבאות. במידה ויקוזזו הפסדים כאמור, הרי שאז, רווחים שנוצרו באותו עסק בשנתיים שקדמו וכאלה שיווצרו ב- 5 השנים הבאות ייחשבו כאילו הופקו או נצמחו בישראל, עד גובה ההפסד שקוזז כאמור.

הפסד הון בחו"ל - יקוזז תחילה כנגד רווח הון מחוץ לישראל והיתרה כנגד רווח הון או שבח מקרקעין בישראל.

בנוגע לאפשרות קיזוז הפסדי הון המועברים לשנים הבאות תבוטל מגבלת שבע השנים.

עודף זיכוי מס בשנת מס

נקבעו הוראות חדשות לעניין ניצול זיכויי מס ששולמו מחוץ לישראל. הכנסות חוץ יחולקו ל 'סלים' על פי מקורות לצורך שימוש בזיכויי מס. כמו-כן נקבע כי עודף זיכוי בשנת מס יועבר לשנים הבאות ויופחת כנגד חבות המס של הנישום בגין הכנסות שיופקו מחוץ לישראל מאותו המקור בחמש השנים הבאות.

CFC - חברה זרה נשלטת

תושב ישראל שהוא בעל שליטה בחברה תושבת חוץ, שמרבית הכנסותיה או רווחיה בשנת המס הן הכנסות פסיביות, יחויב במס על חלקו היחסי ברווחי החברה הפסיביים, כאילו חולקו לו כדיבידנד.

הוראות ה-CFC יחולו בהתקיים - החזקה של למעלה מ- 50% (ובמקרים מסוימים למעלה מ- 40%) מאמצעי השליטה בחברה הזרה בידי תושבי ישראל, במישרין או בעקיפין, ושיעור מס (בפועל) על החברה תושבת החוץ נמוך מ- 20%.

הכנסה פסיבית – כל אחת מהכנסות אלו אם אינה הכנסה מעסק: הכנסה מדבידנד, ריבית, תמלוגים ודמי שכירות, וכן, תמורה ממכירת נכס, למעט נכס ששימש בעסק או משלח יד, ולמעט דיבידנד שמקורו בהכנסה ששולם עליה מס בשיעור העולה על 20%.

חברה תושבת חוץ שהיא בעלת הכנסה פסיבית, הנמצאת ב"שרשרת חברות" המוחזקות ע"י "חברה עסקית", תחויב במס לפי הוראות ה-CFC רק אם רוב הכנסותיה או רווחיה הכוללים של החברה העסקית, לאחר צירוף חלקה היחסי בהכנסותיהן או רווחיהן של כל החברות בשרשרת, נובעים מהכנסה פסיבית.

החויב במס יחול על תושב ישראל המחזיק ב- 10% לפחות מאמצעי השליטה, כאילו קיבל דיבידנד מחברת ה-CFC, תוך מתן זיכוי רעיוני על שיעור המס שיש לנכות במקור בחו"ל בעת תשלום דיבידנד, באותה שנה. במידה ומדובר בחברה בשרשרת חברות ייוסף לזיכוי האמור המס שהיה משולם בשל דיבידנד ע"י כל אחת מהחברות בשרשרת ואשר לא ניתן לקבל בשלו זיכוי ממס באף אחת מהחברות בשרשרת.

דיבידנד ששולם בפועל לא יהיה חייב במס בידי בעל השליטה, עד לסכום הרווחים לגביהם שולם מס כאמור.

בעת מכירת מניות בחברה הזרה יינתן למוכר זיכוי ממס רווח ההון בסכום המס ששולם בגין דיבידנד רעיוני כאמור, ואשר טרם חולק עד ליום המכירה. הזיכוי יחושב בערכים מתואמים מתום השנה בה שולם המס, והכל בתנאי שלא יעלה על סכום המס החל על רווח ההון.

הוראות ה-CFC כוללות הוראות נוספות בנוגע למקרים ספציפיים ולגבי מבנה החזקה ספציפיים.

דיבידנד והכנסות שמקורן בחו"ל

דיבידנד מחברה זרה - חברה ישראלית המקבלת דיבידנד מחברה זרה תהיה חייבת על הדיבידנד במס בשיעור 25%. חברה שקיבלה דיבידנד מחברה שבה היא מחזיקה ב- 25% או יותר רשאית לבקש לצרף להכנסה מדיבידנד את המס ששולם על הכנסה זו בחו"ל (להלן - "הדיבידנד המגולם") והתחייב על הדיבידנד המגולם במס בשיעור של 36% תוך מתן זיכויים מסוימים לרבות זיכוי עקיף.

דיבידנד מחברה ישראלית שמקורו בהכנסות מחו"ל - חלוקת דיבידנד בין חברות תושבות ישראל, מתוך הכנסות שהופקו בחו"ל תהא חייבת במס בשיעור 25%. החיוב ייעשה אגב מתן זיכוי בגובה מס החברות שבו חויבה החברה המחלקת, על ההכנסה שממנה שולם הדיבידנד.

בכל מקרה, לא ינתן זיכוי ממס בסכום העולה על החיוב במס, בגין הדיבידנד.

יחיד שקיבל דיבידנד מחברה זרה - חייב במס בשיעור של 25%. בגין דיבידנד כאמור זכאי היחיד לקבל זיכוי ישיר בלבד.

מהו זיכוי ישיר - זיכוי בגין מס ששולם בחו"ל על הכנסת הדיבידנד (בדרי"כ ניכוי מס במקור).

מהו זיכוי עקיף - זיכוי בגין מס חברות ששולם בחו"ל על רווחים מהם חולק הדיבידנד.

קביעת כללי מקור

נקבעו כללי מקור לסווג סוגי הכנסות שונים. באופן כללי ניתן לומר כי מקור ההכנסה הפסיבית נקבע לפי מקום מושבו של המשלם, ולגבי הכנסה אקטיבית נקבע מקור ההכנסה לפי מקום ביצוע העבודה.

חשיבות קביעת כללי מקור להכנסה היא:

בנוגע לתושב חוץ – לעניין אפשרות חיובו במס על הכנסה שהפיק **בישראל**.
בנוגע לתושב ישראל - בעיקר לעניין אפשרות קיזוז הפסדים.

קביעת מקום הפקתו או צמיחתו של רווח הון

על פי התיקון תושב ישראל יהיה חייב במס על רווח הון שנצמח או שהופק בישראל ומחוץ לישראל, ותושב חוץ יהיה חייב במס רווח הון שנצמח או הופק בישראל. בנושא זה לא חל שינוי ביחס לדין הקיים.

על מנת למנוע מחלוקות נקבע מתי יראו רווח הון כמופק או נצמח בישראל, כמפורט להלן:

1. הנכס הנמכר נמצא בישראל.
2. הנכס הנמכר נמצא מחוץ לישראל והוא בעיקרו זכות, במישרין או בעקיפין, לנכס, למלאי, לזכות במקרקעין או לנכס באיגוד מקרקעין. במכירת נכס כאמור יחול חיוב יחסי במס, על חלק מהתמורה הנובע מהרכוש הנמצא בישראל.
3. הנכס הנמכר הוא מניה או זכות למניה בחבר-בני-אדם תושב ישראל.
4. הנכס הנמכר הוא זכות בחבר-בני-אדם תושב חוץ, שהוא בעיקרו בעל זכות, במישרין או בעקיפין, לנכס, למלאי, לזכות במקרקעין או לנכס באיגוד מקרקעין. במכירת זכות בחבר-בני-אדם כאמור יחול חיוב יחסי במס, על חלק מהתמורה הנובע מהרכוש הנמצא בישראל.

מחירי ההעברה

בעסקה בין-לאומית בה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים, אשר בשלם נקבע מחיר לנכס, לזכות, לשירות או לאשראי או נקבעו תנאים אחרים לעסקה, באופן שהופקו מן העסקה פחות רווחים מאשר היו מופקים בנסיבות העניין אילו נקבע המחיר או התנאים בין צדדים שאין ביניהם יחסים מיוחדים, יקבע מחיר העסקה לפי מחיר השוק והעסקה תחויב במס בהתאם.

בעניין זה ניתן יהיה לפנות לקבלת אישור מוקדם (פרה-רולינג) משלטונות המס.

תחילתן של הוראות אלו ביום כניסתן לתוקף של תקנות שיתקין שר האוצר בנושאים אלו:

1. דרכים לייחוס הכנסות, הוצאות, ניכויים, זיכויים ופטורים.
2. קביעת אגרת בקשה לאישור מוקדם.
3. הוראות לעניין דוחות ומסמכים שיוגשו לפקיד השומה.

חישוב הכנסתו של תושב ישראל מיגיעה אישית בחו"ל

לשר האוצר ניתנה סמכות לקבוע בתקנות כללים בדבר ניכויים וזיכויים לתושב ישראל שיש לו הכנסה מיגיעה אישית המופקת בחו"ל (לרבות הכנסה כאמור שיוחסה לבעל מניות מ"חברה שקופה").

ככל הנראה יקבעו כללים דומים לאלו הקיימים כיום בנוגע לשכיר שהפיק הכנסה כאמור.

פטור ממס רווח הון לתושבי חוץ שישקיעו בחברות היי-טק

נקבע פטור ממס לתושב חוץ שישקיע בחברת מחקר ופיתוח (כהגדרתה בתקנות), בתמורה להקצאת מניות. מדובר בהקצאת מניות שנעשתה משנת 2003 ואילך.

תנאים למתן הטבות לתושב חוץ

נקבע כי חבר-בני-אדם תושב חוץ לא יהיה זכאי להטבות המס שנקבעו בפקודת מס הכנסה אם תושב ישראל שולט בו ב- 25% ומעלה או זכאי ל- 25% או יותר מרווחיו, במישרין או בעקיפין.

פטור ממס לעולה חדש ותושב חוזר

עולה חדש יהיה פטור ממס לתקופה של 5 שנים ממועד עלייתו לישראל על הכנסות מריבית, דיבידנד, קצבה, תמלוגים ודמי שכירות, שמקורן בנכסים מחוץ לישראל אשר היו בידו לפני שעלה לישראל. פטור זה יחול גם לגבי תושב חוזר ששהה דרך קבע בחו"ל תקופה רצופה של שלוש שנים לפחות, בגין נכסים שרכש בחו"ל בתקופת שהייתו בחו"ל.

עולה חדש יהיה פטור ממס לתקופה של 4 שנים ממועד עלייתו לישראל על הכנסות מעסק שהיה לו מחוץ לישראל במשך 5 שנים לפחות לפני שעלה לישראל.

עולה חדש יהיה פטור ממס לתקופה של 10 שנים ממועד עלייתו לישראל על רווח הון ממכירת נכס שהיה לו מחוץ לישראל לפני עלותו לישראל. במידה ונמכר הנכס לאחר שחלפו 10 שנים מיום עלייתו לישראל יחול פטור יחסי ממס, על רווח ההון הריאלי כשהוא מוכפל ביחס שבין התקופה שמיום הרכישה עד למועד תום 10 השנים ומחולק בתקופה שמיום הרכישה ועד ליום המכירה. פטור זה יחול גם לגבי תושב חוזר ששהה דרך קבע בחו"ל תקופה רצופה של שלוש שנים לפחות, בגין נכסים שרכש בחו"ל בתקופת שהייתו בחו"ל.

מעמד של "תושב חוץ" לעולה חדש שהשקיע במפעל מאושר

התיקון מאפשר לשר האוצר לקבוע בתקנות מעמד של "תושב חוץ" למי שמרבית פעילותו העסקית מחוץ לישראל ולפני שהיה לתושב ישראל לראשונה ביצע השקעות שחל עליהן חוק עידוד השקעות הון. בתקנות יקבעו תנאים ומשך התקופה בה יחשב העולה ל"תושב חוץ".

תחולת ההוראות

במידה ולא צוין אחרת, התיקונים שפורטו בפרק זה יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה בשנת המס 2003 ואילך.

ד. ביטול פטורים ושיעורי מס מופחתים

ביטול שיעורי המס המיוחדים על רווחי הון

על רווחים ממכירת נכסים שנרכשו לפני שנת המס 1961 חל כיום שיעור מס מופחת, בהתאם לשנת הרכישה (12% לגבי נכס שנרכש עד 31 למרץ 1949 או קודם לכן, ותוספת של 1% לכל שנת מס לאחר מכן, עד שיעור מירבי של 24%).

החל משנת 2005 יעלה שיעור המס ב- 1% לשנה, ובלבד ששיעור המס לא יעלה על 25% מהרווח הריאלי.

חיוב מכירת נכס לא מוחשי כהכנסה פירותית

שר האוצר הוסמך לקבוע כי מכירות מסוימות של זכויות בנכס לא מוחשי לתקופות שיקבע, יסווגו כהכנסה פירותית, והכל בתנאים שיקבע.

התיקון קובע שיעור מס של 25% לרווח הון (ראה פרק ה' להלן), בעוד שהמס על הכנסה פירותית נותר ללא שינוי (36% בחברה ושולי של 50% בידי יחיד), לפיכך, הוראה זו מפלה לרעה מכירה של נכס לא מוחשי.

ביטול הפטור לפדיון מניה באגודה שיתופית

כיום מוענק פטור ממס (עד תקרה) לפדיון מנייתו של חבר באגודה שיתופית הפועלת בתחומים אלה: תחבורה, תובלה, ייצור או שירותים.

החל מיום 1 בינואר 2003 יבוטל הפטור לגבי החלק היחסי של הרווח שנצבר מאותו מועד, בשיטה לינארית. המס על הרווח מתאריך זה יהיה בשיעור של 25%.

מכירה רעיונית בעת רישום חברה למסחר בבורסה

סעיף 101 לפקודה קובע הוראות בנוגע לאופן החיוב במס של מניות חברה שנרשמו למסחר בבורסה בישראל.

עד כה חלו הוראות הסעיף על מניות שנרשמו בבורסה בישראל.

התיקון קובע כי הוראות הסעיף יחולו על מניות חברה תושבת ישראל וחברה זרה אשר נרשמו למסחר בבורסה בתל-אביב. כמו כן, הוראות הסעיף יחולו על מניות חברה תושבת ישראל שנרשמו למסחר מחוץ לישראל.

נקבעו הוראות מעבר לעניין פטור ממס, חיוב במס, ושיעורי המס, במכירת מניות שנרשמו למסחר בבורסה, בהתייחס לשינויים במיסוי שוק ההון.

המס במכירת מוניטין

כיום נקבע חיוב במס מופחת בשיעור של 10% על חלק מרווח ההון המוגדר כ"סכום אינפלציוני", בעת מכירת מוניטין שלא שולם עבורו, אולם, רוכש המוניטין אינו רשאי לדרוש פחת בגינו.

על פי התיקון תבוטל ההטבה לתשלום מס בשיעור המופחת של על רווח ההון, בגובה הסכום האינפלציוני. במקביל לכך יקבע בתקנות ניכוי פחת למוניטין, בידי הרוכש.

השינוי באופן המיסוי יחול ביום כניסתן לתוקף של תקנות כאמור.

תיקון נוסף קובע כי שיעור המס על רווח ההון הריאלי במכירת מוניטין שלא שולם עבורו יהיה 25%, זאת גם אם יום רכישת המוניטין חל לפני 1.1.2003. תיקון זה יחול בעת מכירת מוניטין שלא שולם עבורו, שנעשתה החל מיום 1.1.2003 ואילך.

הפסד הון שנוצר בגין חלוקת דיבידנד קודם למכירת מניות החברה המחלקת

בעת מכירת מניה ע"י חברה, בהפסד, יופחת מסכום ההפסד סכום הדיבידנד שהתקבל בידי החברה במשך 24 החודשים שקדמו למכירה, וזאת עד גובה הפסד ההון.

הוראה זו לא תחול על דיבידנד ששולם עליו מס ישראל, בשיעור של 15% ומעלה.

האמור לעיל יחול הן על הפסד הון והן על הפסד לפי סעיף 6 לחוק התיאומים.

"חברה שקופה", "חברה משפחתית"

על פי התיקון יתבטל מעמדה של "חברה משפחתית", במקביל לכך, יקבע מעמד חדש של "חברה שקופה".

חברה תחשב ל"חברה שקופה" בהתקיים כל התנאים הבאים:

1. החברה אינה חברה ציבורית ולא ניתן לשנותה לכוז, לפי תקנונה.
2. מספר בעלי מניותיה אינו עולה על 50 (או יותר באישור הנציב).
3. כל בעלי מניותיה הם יחידים תושבי ישראל.
4. מניותיה הן מאותו סוג, למעט מניות הצבעה.
5. הזכות לרווחים מוקנית מכוח מניות בלבד, וזכותו של בעל המניות לרווחים זהה לזכותו לנכסים בפירוק החברה.
6. החברה אינה "מוסד כספי".
7. החברה בקשה להיחשב כחברה שקופה בהודעה עליה חתמו כל בעלי מניותיה, שנמסרה לפקיד השומה בתוך 60 ימים מיום התאגדותה.

הפסדי החברה השקופה יחשבו כהפסדיהם של בעלי מניותיה בהתאם לחלקיהם בזכויות לרווחי החברה.

הכנסתה החייבת של החברה השקופה, לצורך חישוב המס, שיעור המס, קיזוז הפסדים ופטורים ממס, תיחשב כהכנסתם של בעלי מניותיה בהתאם לחלקיהם בזכויות לרווחי החברה.

סיווג הכנסה שיוחסה לבעל מניות יהיה בהתאם לסיווג ההכנסה למקור ההכנסה שממנו הופקה או נצמחה בידי החברה (לדוגמא: ריבית, עסק, שכר דירה, וכו').

הכנסה אשר יוחסה לבעל מניות תוכל להיחשב להכנסה מיגיעה אישית בידו, רק אם מילא תפקיד פעיל בחברה השקופה.

חלוקת הכנסתה החייבת והפטורה של החברה השקופה לא תחויב במס בידי בעלי מניותיה.

במכירת מניות החברה יופחת מהתמורה לגבי המוכר ומהמחיר המקורי לגבי הרוכש, סכום הרווחים שטרם חולקו. עודף הפסדים על רווחים אשר יוחסו לבעל מניות, יפחית את המחיר המקורי של המניות (עד גובה המחיר המקורי המתואם).

חברה שקופה לא תהיה צד למיזוג או פיצול פטור ממס (לפי סעיף 103 ו- 105 לפקודה), אך תהיה רשאית להעביר נכסים בפטור ממס (לפי סעיף 104 לפקודה).

פירוק החברה השקופה והעברת נכסיה לבעלי המניות בה לא תחויב במס, למעט תשלום מס רכישה בשיעור 0.5% בגין נכסי מקרקעין, ובכל בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר בתקנות. הוראה זו תכנס לתוקף בעת קביעת תקנות כאמור.

שר האוצר רשאי לקבוע כללים והוראות לגבי חברה שקופה בנושאים הבאים:

1. חברה שהפסיקה לקיים את התנאים ואשר תחדל להיות חברה שקופה, נקבע כאמור לא תוכל החברה לחזור ולהיות חברה שקופה. חברה שחדלה להיות שקופה, כאמור, תהיה רשאית לבקש מהנציב להתפרק ללא אירוע מס, בתוך שנה מתום שנת המס שבה בוצעה ההפרה ויראו את יום ההפרה כיום שבו החלו הליכי הפירוק.
2. שר האוצר רשאי לקבוע תנאים ומגבלות לעניין חברה שקופה ובכלל זה לעניין: קביעת מחיר מקורי, תמורה, הליכי שומה, קביעת מקדמות לחברה, ייחוס ההכנסה וחלוקתה לבעלי המניות, חבות המס במכירת מניה במהלך השנה, הגבלת קיזוז הפסדים ודוחות שיגישו החברה ובעלי המניות.

תחולה – תחולת ההוראות בנוגע לקיום מעמדה של "חברה שקופה" ובנוגע לביטול מעמדה של "חברה משפחתית", יכנסו לתוקף לאחר קביעת תקנות בנושאים שלעיל.

הוראות מעבר - חברה משפחתית תהפוך לחברה שקופה ביום תחילתן של ההוראות לקיומה של החברה השקופה, אלא אם ביקשה ממפקיד השומה, בתוך 60 ימים מהמועד האמור, שלא להיחשב כחברה שקופה. חברה שבקשה שלא להיות חברה שקופה וכן חברה שהפכה לחברה משפחתית לאחר פרסום התיקון, תחדל מלהיות חברה משפחתית ביום כניסתן לתוקף של ההוראות בנוגע לחברה שקופה.

נדגיש כי לא חל שינוי במעמדה של "חברת בית" (ככל הנראה בטעות נקבעה הוראת מעבר בנוגע להפיכתה של חברת הבית לחברה שקופה).

מבלי לפרט נציין כי בהוראות המעבר נקבעו כללים בנוגע לאופן ניצול הפסדי חברה משפחתית שהפכה ל"שקופה" או ל"רגילה".

רווחים ראויים לחלוקה

בחישוב רווח ההון החל במכירת מניות חלק רווח ההון הריאלי בגובה "הרווחים הראויים לחלוקה" חייב במס בשיעור של 10%, בין ע"י חברה ובין ע"י יחיד.

על פי התיקון על סכום הרווחים הראויים לחלוקה יחול מס בשיעור החל על משיכת דיבידנד, משמע, יחיד יחויב במס בשיעור של 25% וחברה ישראלית תהיה פטורה ממס.

הוראה זו לא תחול במכירת מניה נסחרת וכן בידי מי שהוראות סעיף 6 לחוק התיאומים חלות עליו.

ההוראה תחול על הרווחים הראויים לחלוקה שיצברו החל מיום 1.1.2003 ועל רווחים שנצברו עד ליום 31.12.2002 ימשיך לחול הדין הקיים כיום.

בחישוב הרווחים הראויים לחלוקה תבוטל מגבלת 7 השנים, לגבי רווחים שהצטברו החל מיום 1.1.1996.

חישוב זיכוי המס של חבר בחבר-בני-אדם שהוחל בפירוקו

לפי הדין הקיים, בחברה שהוחל בפירוקה חל אירוע מס ברמת החברה, בגין מכירת נכסיה, וברמת בעל המניות, בגין מכירה רעיונית של מניותיו בחברה.

הנכסים שקיבל בעל המניות מהחברה מהווים "תמורה" במכירה הרעיונית של המניות, והוא זכאי לקבל "זיכוי מס" בגובה מס רווחי ההון (ומס שבח מקרקעין) ששילמה החברה בעת מימוש נכסיה במהלך הפירוק.

כיום קיימת מחלוקת האם "זיכוי המס" שקיבל בעל המניות מהווה חלק מהתמורה במכירה הרעיונית של המניות.

על פי התיקון יש לראות בזיכוי המס חלק מהתמורה, כאמור.

תחולת ההוראות

במידה ולא צוין אחרת, התיקונים שפורטו בפרק זה יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה בשנת המס 2003 ואילך.

ה. שונות**הפחתת שיעור מס רווח הון - לנכסים שאינם ני"ע סחירים**

כיום מוטל מס רווח הון (למעט שבח מקרקעין – שכבר תוקן) בשיעור של 36% בחברה ו- 50% מס שולי ביחיד.

החל מיום 1 בינואר 2003, שיעור המס על רווחי הון ממכירת נכסים שאינם ניירות ערך נסחרים בבורסה, יהיה 25%.

על חלק רווח ההון הריאלי בגובה הפחת שנוכה יחול חיוב במס בשיעור המס שחל על ההכנסה שממנה נוכה הפחת.

לגבי נכסים שנרכשו לפני 1.1.2003 - השיעור המופחת יחול על חלק יחסי מהרווח, בהתאם לתקופות ההחזקה של הנכס, לפני או אחרי המועד הקובע, בשיטה ליניארית.

על מנת למנוע ניצול לרעה של הוראות הפקודה, בדרך של קביעת יום רכישה "חדש" לנכס שנרכש לפני היום הקובע, נעשו תיקונים בהוראות המתייחסות לדחיית מס בעת "חילוף נכסים" ו "שינויי מבנה".

ביטול מגבלת קיזוז הפסד הון לאחר 7 שנים

כיום קיימת בפקודה הוראה הקובעת כי הפסד הון ניתן יהיה לקיזוז רק בשנה בה נוצר ובשבע השנים שלאחריה.

על פי התיקון תתבטל ההוראה המגבילה את קיזוז הפסד ההון לשבע השנים שלאחר השנה בה נוצר הפסד ההון.

בהתאם להוראת המעבר, לא תחול יבוטלו הפסדי הון שנוצרו משנת המס 1996 ואילך.

דמי שכירות בגין דירה ששימשה למגורים

בהשכרת דירת מגורים ניתן לשלם מס בשיעור מופחת של 10%, עד לתקרה בסך 7,000 ₪ לחודש, וזאת בתנאי שלא נתבעו הוצאות ופחת בגין ההשכרה.

כיום לא נעשה שימוש באפשרות זו היות וקיימת אפשרות אחרת (הוראת שעה) לפיה ניתן פטור מלא ממס עד לתקרה בסכום דומה (למיטב ידיעתנו לא נעשה שינוי בפטור הקיים והוא ממשיך לחול גם לאחר התיקון).

מומלץ להסיר את התקרה הקיימת בנוגע לאפשרות תשלום מס מופחת בשיעור של 10%, ולאפשר תשלום מס בשיעור של 10% בעת השכרת דירה למגורים, ללא מגבלה על גובה דמי השכירות.

הוצאות ריבית לנכס קבוע בידי נישום פרק ג'

כיום - נישום פרק ג' זכאי לנכות 20% מהוצאות המימון הנומינליות, בגין נכס קבוע המשמש בייצור הכנסתו.

על פי הצעת החוק – נישום כאמור יהיה זכאי לנכות 80% מהוצאות המימון הנומינליות. לשר האוצר תינתן סמכות לשנות את השיעור האמור, בהתאם לשיעור האינפלציה.

"גיור" חברות

במטרה לתמרץ "גיור" פעילות בחו"ל והעברתה לישראל, נקבעה הוראת שעה (לשנים 2003 ו-2004) לפיה ינתן פטור ממס בעת העברת נכסים ו/או מניות מחו"ל לישראל.

בעניין זה הוסמך שר האוצר לקבוע תנאים והגבלות לעניין: הפטור ממס, דחיית המס, המחיר המקורי, שיעור המס שיחול בשל רווח הון או רווחים ודיבידנד שמקורם בחברה המעבירה ותקופת החזקה במניות לצורך קבלת הפטור.

הכנסות מפעל מאושר

מומלץ לקבוע כי ההטבות לפי החוק לעידוד השקעות הון יחולו בכל צורה של מכירת מוצר ושירות, לרבות מתן זכות שימוש בטכנולוגיה שפותחה וקבלת הכנסה כתמלוגים, ולרבות תמורה בגין שירות הנלווה לתמלוגים, ובלבד שמדובר במהלך עסקיה הרגילים של החברה.

מניות ואופציות לעובדים

על הקצאת מניות (לרבות אופציות) לעובדים ולנושאי משרה (שאינם בעלי שליטה) לא יחולו הוראות סעיף 3(ט) לפקודה אלא הוראות סעיף 102 לפקודה, בלבד.

הוראות סעיף 102 ישתנו בהתאם למפורט להלן.

הקצאה לעובדים ונושאי משרה – באמצעות נאמן

הקצאה באמצעות נאמן – הקצאה כאמור יכול שתעשה לעובד או לנושא משרה, שאינם "בעל שליטה" לפני ואחרי ההקצאה. המניות יופקדו בידי הנאמן לתקופה של 24 חודשים לפחות. תכנית ההקצאה והנאמן יאושרו ע"י פקיד השומה.

בחירת החברה במסלול מיסוי פירוטי/הוני – לחברה ניתנה זכות בחירה בין מסלול הוני למסלול פירוטי. החברה לא תהיה רשאית לבחור אחרת אלא אם חלפה שנה לפחות מתום השנה שבה הייתה ההקצאה הראשונה שנעשתה לאחר הבחירה הקודמת.

מועד המימוש – מועד העברת המניות מהנאמן לעובד או מועד מכירתן ע"י הנאמן, לפי המוקדם.

מסלול פירוטי - רווח מממוש המניות יחויב במס בידי העובד כהכנסה פירוטית, לפי סעיפים 2(1) או 2(2) לפקודה (להלן – "הכנסה פירוטית"). ונזכיר כי על הכנסה כאמור חל חיוב בביטוח לאומי ומס בריאות.

מסלול הוני – רווח הון מממוש המניות יחויב במס בידי העובד בשיעור של 25%. במידה ומימוש המניות חל לפני תום 24 חודש יחול חיוב במס פירוטי.

לגבי מניות שיוקצו בחברות נסחרות בארץ או בחו"ל, חלק ההטבה הגלום במועד ההקצאה יחויב במס במועד המימוש כהכנסה פירותית (ובלבד שלא עלה על כלל ההטבה המחושבת במועד המימוש).

ניכוי הוצאות בחברה – מקום בו חויב העובד במס בגין הכנסה פירותית תהיה החברה זכאית לניכוי הוצאות בגובה הכנסתו של העובד בהכנסה פירותית כאמור. במידה ומדובר בהקצאת מניות לעובד בחברה קשורה תותר הוצאה כאמור לחברה המעסיקה, אולם, ההוצאה תוגבל בסכום ההשתתפות של החברה המעסיקה בהתחייבות החברה המקצה. המועד בו תותר ההוצאה לחברה הוא המועד בו נוכה המס מהכנסת העובד והועבר לפקיד השומה. במקרה בו החברה בחרה במסלול הוני והעובד חויב במס פירותי, היות ומועד המימוש חל לפני שחלפו 24 חודשים מיום שהמניות הופקדו בידי נאמן, במקרה כאמור החברה לא תהיה זכאית לניכוי הוצאות.

הקצאה לעובדים ונושאי משרה – שלא באמצעות נאמן

בחברה נסחרת – תינתן הוצאה לחברה (בגין החלק הפירותי).

החויב במס יהיה בשני שלבים :
במועד ההקצאה – יחול חיוב במס פירותי, לפי השווי בהקצאה.
במועד המימוש – יחול חיוב במס הוני (25%, 15% או 35%, לפי העניין), על עליית הערך ממועד ההקצאה ועד למימוש.

בחברה פרטית – לא תינתן הוצאה לחברה (על אף החיוב במס פירותי).

במועד ההקצאה – לא יחול חיוב במס.
במועד המימוש – יחול חיוב במס פירותי, על מלוא ההטבה.

התקרה לתשלום ביטוח לאומי

על הכנסה שלפי הוראות סעיף 102 רואים אותה כהכנסה פירותית תחול מגבלת חיוב בביטוח לאומי עד להכנסה בסכום השווה לחמש פעמים השכר הממוצע, בעד כל אחד מהחודשים שבשנת 2003. לגבי נישום עצמאי יוכפל הסכום האמור ב-12.

תחולה

הוראות אלו יחולו על הקצאת מניות לפי תכנית שהחברה המעבידה בחרה בה ביום 1.1.2003 ואילך, ובהקצאת מניות שאינה הקצאה באמצעות נאמן על הקצאת מניות לאחר 1.1.2003.

על מניות שהוקצו לעובדים לפי סעיף 102 לפני 1.1.2003, וכך על מניות שהוקצו לפי סעיף 3(ט) לפני 1.1.2003, לא יחולו שיעורי המס המופחתים, של 25%.

תחולת ההוראות

במידה ולא צוין אחרת, התיקונים שפורטו בפרק זה יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה בשנת המס 2003 ואילך.

July 28, 2002

To our readers:

We take pleasure in presenting you with our Newsletter No. 202/2002.

On June 12, 2002, the "Recommendations of the Tax Reform Committee" (hereinafter – "**the Recommendations**"), were published. On July 24, 2002, the "Law for Amendment of the Income Tax Ordinance (Amendment No. 132) - 2002" (hereinafter – "**the Amendment**"), was passed by the Knesset.

The Amendment relates to the following areas:

- (a) Reduction of the direct tax burden on personal work income.**
- (b) Taxation of the capital market and savings.**
- (c) Taxation of income outside of Israel.**
- (d) Elimination of exemptions and preferential tax rates.**
- (e) Encouragement of business and technological initiatives.**

This Newsletter includes highlights of the Amendment.

A large part of the tax effect of the Recommendations has not yet been reflected in legislation, these being matters which will be set out in regulations the Minister of Finance has been authorized to promulgate.

Such regulations have not yet been promulgated, but in order to provide the reader with the most complete picture possible, we will address these matters as they are referred to in the Recommendations.

We would emphasize that this is an extensive amendment that significantly changes part of the present tax principles. The Tax Authorities have not yet given consideration as to the acceptable interpretation of the Amendment's provisions and it is reasonable to assume that the Amendment will give rise to disagreements and different interpretations.

Therefore, much consideration should be made before deciding upon a transaction that is affected by the provisions of the Amendment, and we recommend receiving suitable consultation on the matter before executing the transaction.

Yours truly,

Somekh Chaikin

This Newsletter is for information purposes only, and its contents are not to be construed as the giving of advice or the rendering of an opinion.